



SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	11
Prawo stanowione i kodeksy w prawie rzymskim oraz ich rola w kodyfikacji justyniańskiej (<i>Jarosław Reszczyński</i>)	13
I Fundamenty państwa	13
II Kodeks	14
III Natura prawa według starożytnych	16
IV Źródła prawa rzymskiego	19
V Rozporządzenia cesarskie	26
VI Zbiory <i>leges</i>	32
VII Justynian i jego państwo	38
VIII Kodyfikacja prawa i dwa kodeksy	43
IX Kodeks justyniański w czasach pojustyniańskich	47
X Podstawa źródłowa przekładu i jego zasady	48
XI Tłumaczenia Kodeksu justyniańskiego na języki nowożytne	51
Haec	55
Summa	59
Cordi	65
Indeks tytułów	69

KSIĘGA PIERWSZA

1. O najwyższej Trójcy Świętej i o wierze katolickiej oraz że nikomu nie wolno toczyć publicznie sporów na jej temat	119
2. O najświętszych kościołach i o ich majątku oraz przywilejach	139
3. O biskupach i «innych» duchownych tudzież o zarządcach sierocińców, przytułków dla dzieci, hospicjów, pustelni oraz klasztorów i o przysługujących im przywilejach, oraz o majątku nabytym w związku ze służbą wojskową, wykupie jeńców i małżeństwach, które są zabronione bądź dozwolone dla osób stanu duchownego	163
4. O sądownictwie biskupim i o różnych regulacjach dotyczących praw, obowiązków oraz czci należnej biskupom	229
5. O heretykach, manichejczykach i Samarytanach	263
6. Aby święty chrzest nie był dokonywany powtórnie	291

7. O apostatach	293
8. <O tym, że> nikomu nie wolno rzeźbić w kamieniu lub w marmurze ani malować podobizny zbawiciela <Jezusa> Chrystusa	297
9. O Żydach i „kłaniających się niebu”	297
10. Żeby heretyk, poganin lub Żyd nie miał na własność ani nie posiadał niewolnika chrześcijanina i aby nie poddawał go obrzezaniu	305
11. O pogańskich obrzędach ofiarnych i świątyniach	305
12. O tych, którzy szukają schronienia w kościołach lub tam wznoszą okrzyki	313
13. O tych, których wyzwała się w kościołach	321
14. O prawach, rozporządzeniach cesarskich i edyktach	321
15. O instrukcjach urzędowych wydawanych przez cesarzy	329
16. O uchwałach senatu	329
17. O wyjaśnieniu zawilości dawnego prawa i usankcjonowaniu opinii jurystów cytowanych w Digestach	331
18. O błędzie co do prawa i co do faktu	353
19. O składaniu podań do cesarza i o rzeczach, które mogą albo nie mogą być ich przedmiotem	357
20. Kiedy wniosek złożony do cesarza skutkuje ustanowieniem sporu	359
21. Ażeby w czasie trwania procesu lub po wniesieniu apelacji albo po ogłoszeniu końcowego wyroku nikomu nie było wolno składać do cesarza wniosków o rozpatrzenie sprawy	361
22. Jeśli wbrew prawu, pożytkowi publicznemu albo niezgodnie z prawdą złożono wniosek lub coś uzyskano	361
23. O różnych reskryptach i sankcjach pragmatycznych	363
24. O posągach i podobiznach	367
25. O tych, którzy szukają schronienia pod posągami <cesarzy>	369
26. O urzędzie prefekta prefektury Wschodu i Ilirii	369
27. O urzędzie prefekta prefektury Afryki i położeniu prawnym tej diecezji pod każdym względem	371
28. O urzędzie prefekta miasta	391
29. O urzędzie naczelnego wodza	393
30. O urzędzie kwestora	397
31. O urzędzie kanclerza państwa	397
32. O urzędzie ministra finansów	401
33. O urzędzie zarządcy domen cesarskich	401
34. O urzędzie naczelnika administracji majątku cesarskiego	403
35. O urzędzie prokonsula i legata	405
36. O urzędzie zarządcy diecezji Wschodu	405
37. O urzędzie cesarskiego prefekta <Egiptu>	405
38. O urzędzie naczelnika diecezji	407
39. O urzędzie pretorów	407
40. O urzędzie namiestnika prowincji	409

41. Ażeby nikomu nie było wolno zarządzać miastem rodzinnym bez specjalnego zezwolenia cesarza	415
42. O obejmujących okres czterech miesięcy sprawozdaniach odnoszących się zarówno do spraw cywilnych, jak i wojskowych	415
43. O urzędzie naczelnika straży	417
44. O urzędzie prefekta odpowiedzialnego za zaopatrzenie miasta w żywność	417
45. O urzędzie sędziów cywilnych	417
46. O urzędzie sędziów wojskowych	419
47. Aby nie zapewniano łaźni naczelnikom wojskowym i wyższym oficerom (trybunom)	421
48. O różnych urzędach sędziowskich	421
49. Aby wszyscy sędziowie, zarówno cywilni, jak i wojskowi, po złożeniu swojego urzędu pozostali przez pięćdziesiąt dni w miastach lub innych miejscach, <w których sprawowali swój urząd>	423
50. O urzędzie tego, kto wykonuje czynności w zastępstwie jakiegoś sędziego	425
51. O doradcach prawnych, personelu w urzędzie namiestnika prowincji oraz urzędnikach kancelaryjnych	427
52. O <płacy obliczonej w miarach> zboża i paszy dla namiestników, doradców prawnych oraz innych osób pełniących funkcje publiczne i tych, którzy posiadają inne dostojenstwa	433
53. O umowach <zawieranych przez> urzędników i te osoby, które im służą, oraz o zakazie darowizn na ich rzecz i o tym, aby nie budowali dla siebie domów w trakcie sprawowania urzędu bez <stosownej> sankcji pragmatycznej	435
54. O wysokości grzywien, jakie są nakładane przez sędziów	435
55. O obrońcach obywateli	439
56. O urzędach municypalnych	443
57. O urzędzie sędziego w Aleksandrii	445

KSIĘGA DRUGA

1. O przedstawianiu <skarg i dokumentów>	447
2. O wezwaniu do stawiennictwa przed sądem	449
3. O nieformalnych umowach	451
4. O ugodach pozasądowych	463
5. O błędzie w obliczeniach	479
6. O stawianiu wniosków <przed sądem>	481
7. O adwokatach występujących przed różnymi sądami	485
8(9). O adwokatach skarbu cesarskiego	505
9(10). O błędach adwokatów i tych, którzy układają <różne> pisma i prośby	507
10(11). Aby sędzia wspomagał strony tam, gdzie nie uczynił tego ich adwokat	507

11(12). O przyczynach, na podstawie których wymierza się komuś «karę» infamii . . .	509
12(13). O zastępcach procesowych	515
13(14). Aby wysoko postawionym osobom nie wolno było udzielać pomocy procesującym się i przenosić na siebie skarg	527
14(15). O tych, którzy przymocują do gruntów tablice z imionami osób wysoko postawionych lub zasłaniają się ich imionami w procesie	527
15(16). Aby żadna osoba prywatna nie umieszczała tablic «z imieniem cesarza» na gruntach swoich lub cudzych bądź nie zawieszała «w drzwiach swoich domów» cesarskich zasłon (kotar zafarbowanych purpurą)	529
16(17). Aby nikomu nie było wolno bez decyzji sędziego odciskać pieczęci na rzeczach, które posiada ktoś inny	531
17(18). Aby ani skarb cesarski, ani gmina miejska nie mogła występować w sporze jako czyjś zastępca procesowy	531
18(19). O prowadzeniu cudzych spraw bez zlecenia	533
19(20). O czynnościach, których dokonano pod wpływem przemocy lub obawy wywołanej groźbą	541
20(21). O podstępie	545
21(22). O przywróceniu do stanu poprzedniego małoletnich osób, które nie ukończyły dwudziestego piątego roku życia	549
22(23). O małoletnim synu pozostającym pod władzą ojcowską	551
23(24). O poręczycielach osób małoletnich	553
24(25). Jeśli w sprawę wda się opiekun lub kurator	553
25(26). Jeśli w tej samej wspólnej sprawie występuje się z wnioskiem o przywrócenie do stanu poprzedniego	555
26(27). Jeśli «występuje się z wnioskiem o przywrócenie do stanu poprzedniego» ze względu na sprawę osądzoną	557
27(28). Jeśli «występuje się z wnioskiem o przywrócenie do stanu poprzedniego» ze względu na «dokonaną» sprzedaż	559
28(29). Jeśli «występuje się z wnioskiem o przywrócenie do stanu poprzedniego» ze względu na sprzedaż przedmiotu zastawu	559
29(30). Jeśli «występuje się z wnioskiem o przywrócenie do stanu poprzedniego» ze względu na «dokonaną» darowiznę	561
30(31). Jeśli «występuje się z wnioskiem o przywrócenie do stanu poprzedniego» ze względu na wyzwoleń	561
31(32). Jeśli osoba małoletnia chce uzyskać przywrócenie do stanu poprzedniego ze względu na «zawartą» pozasądową ugodę albo «dokonany» podział	563
32(33). Jeśli «występuje się z wnioskiem o przywrócenie do stanu poprzedniego» ze względu na świadczenie spełnione przez dłużnika albo wnioskodawcę . . .	565
33(34). Jeśli «występuje się z wnioskiem o przywrócenie do stanu poprzedniego» ze względu na «ustanowienie» posagu	565
34(35). Jeśli «występuje się z wnioskiem o przywrócenie do stanu poprzedniego» ze względu na popełniony przez wnioskodawcę delikt	567
35(36). Jeśli «występuje się z wnioskiem o przywrócenie do stanu poprzedniego» ze względu na zasiedzenie	567

36(37). Jeśli «występuje się z wnioskiem o przywrócenie do stanu poprzedniego» przeciwko skarbowi cesarskiemu	567
37(38). Jeśli «występuje się z wnioskiem o przywrócenie do stanu poprzedniego» przeciwko wierzycielowi	569
38(39). Jeśli «występuje się z wnioskiem o przywrócenie do stanu poprzedniego» ze względu na wstrzymanie się od przyjęcia spadku	571
39(40). Jeśli «występuje się z wnioskiem o przywrócenie do stanu poprzedniego» ze względu na «chęć nabycia» odrzuconego spadku albo innej rzeczy	571
40(41). W jakich sprawach przywrócenie do stanu poprzedniego nie jest konieczne	573
41(42). Komu i przeciwko komu nie wolno występować z wnioskiem o przywrócenie do stanu poprzedniego	575
42(43). Jeśli osoba małoletnia twierdzi, że jest pełnoletnia, albo jeśli zostałoby to udowodnione	577
43(44). Jeśli występuje się z wnioskiem o przywrócenie do stanu poprzedniego wielokrotnie	579
44(45). O tych, którzy na wniosek uzyskali status osoby pełnoletniej	579
45(46). Jeśli «dokonująca czynności osoba małoletnia» zatwierdziła «ją» po uzyskaniu pełnoletniości	583
46(47). Gdzie i przed kim należy prowadzić sprawę o przywrócenie «do stanu poprzedniego»	583
47(48). O rozliczeniach, które są dokonywane w postępowaniu o przywrócenie do stanu poprzedniego	585
48(49). O tym, że sprawy o przywrócenie do stanu poprzedniego można prowadzić również przez zastępcę procesowego	585
49(50). Aby nie działało się nic nowego po złożeniu wniosku o przywrócenie do stanu poprzedniego	587
50(51). O przywróceniu «do stanu poprzedniego» żołnierzy i osób nieobecnych z powodu prowadzenia spraw publicznych	587
51(52). O żonach żołnierzy i tych, którzy są nieobecni z powodu prowadzenia spraw publicznych	589
52(53). O czasie, w jakim z wnioskiem o przywrócenie do stanu poprzedniego mogą wystąpić osoby małoletnie, inne osoby, «które są do tego uprawnione» oraz ich spadkobiercy	591
53(54). Z jakich powodów przywracani są do stanu poprzedniego ci, którzy są pełnoletni	595
54(55). O zbyciu dokonanym w celu zmiany warunków w «przyszłym» procesie	597
55(56). O podejmowaniu się funkcji «sędziów polubownych»	599
56(57). O udzielaniu zabezpieczenia wzmocnionego poręką	603
57(58). O zniesieniu formuł «procesowych» i wniosków o uzyskanie skargi (formuły)	605
58(59). O składaniu przysięgi, że nie procesuje się bezpodstawnie	605
Bibliografia	613